DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

N°. 38. **Dingsdag 13 November.** **1855**

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. [illegible], te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. **ƒ 4.50**; franco per post **ƒ 5.50.**
Advertentiën van 1—6 regels **ƒ 1**. Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van **ƒ 1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

Den 29 October jl. was het veertig jaar geleden, dat uit onze havens de uitrusting vertrok, die in last had om op nieuw van onze bezittingen in den Oost-Indischen Archipel bezit te gaan nemen.

De heeren Mr. C. T. ELOUT, G. A. G. P. baron VAN DER CAPELLE en A. A. BUISKES, vice-admiraal, waren, als commissarissen-generaal, met die taak belast. Op 26 April 1816 landden de troepen, bestaande uit een eskadron van het zevende regement huzaren en twee bataillons infanterie, aan boord van den »Admiraal Evertsen,« en van de brik »de Spion« — de eenige schepen, welke op dit tijdstip van het eskader Java hadden bereikt, te Batavia. Een ooggetuige van deze landing verhaalt, dat toen men op de reede aankwam, waar zich bevonden de staf van de Engelsche troepen en een aantal ingezetenen, die daar hunne landgenooten als bevrijders van eene vreemde heerschappij kwamen welkom heeten, de trompetters, gelijk het toen in Holland de gewoonte was, het: »*God save the king*« begonnen te blazen; maar dat de majoor-kommandant der huzaren uitriep: »Wij zijn hier op Hollandschen grond; blaast het Wilhelmus van Nassauwen; komt, huzaren: Oranje boven !«

Deze majoor-kommandant, de officieren en zelfs de gewone soldaat, allen waren beproefde krijgslieden, die met eere de laatste veldtogten van het keizerrijk hadden meêgemaakt. Op dit teeken van den majoor herhaalden de huzaren driemalen den veel beteekenenden kreet: »Oranje boven !«

Deze troepen, zoo wel als die later, met volgende aankomende schepen, werden aangevoerd, werden naar het kamp van Meester-Cornelis, vijf mijlen van de haven, gedirigeerd. De aankomst der expeditie, juist bij de verandering van den mousson — een saizoen waarin destijds de Europeanen door koortsen werden weggemaaid — was zoo wel voor de troepen als voor hen, die tot het bekleeden van civiele ambten bestemd waren, zeer noodlottig. Immers, sedert de ontscheping tot dat ieder zich naar den hem aangewezen post moest begeven, hetgeen eerst na den 16den Augustus 1816 plaats greep, waren reeds zeer vele, zoo militaire als civiele personen, aan de gevolgen der landziekte bezweken.

Indien wij hier al de wederwaardigheden en rampen konden opsommen, tegen welke de mannen, die deel uitmaakten van deze expeditie, en die welke dezen later ter zijde kwamen, hadden te worstelen, vóór dat zij het Nederlandsch gezag in dat onmetelijke gebied, met meer dan twintig millioen zielen bevolkt, konden bevestigen: groot zou het tal zijn der voorbeelden van moed, zelfverloochening en zelfopoffering, waarvan de geschiedenis van dat tijdvak zoo rijk is. Men herinnere zich slechts de opstanden en gebeurtenissen van Krawang, op de Molukkos, te Cheribon, Bantam, op Celebes, te Riouw, op Banka, Benkoelen, Lampoeng, Padang, Palembang, Jambie, Boni, Borneo, Djocjocarta en de oorlog tegen Diepo-Negoro, om zich te overtuigen, dat de troepen jaar na jaar getoond hebben de waardige zonen te zijn van de veroveraars dier schoone bezittingen.

Aan de burgerlijke ambtenaren is men de groote verbeteringen verschuldigd, die zoowel ten aanzien van de cultures als met betrekking tot de inkomsten werden tot stand gebragt: in dier voege, dat de koloniën, welke vóór 1830 kwamen ten laste van het Moederland, thans de bron zijn, waaruit het Moederland de middelen put, om zijne financiën in bloeijenden staat te houden.

Nu veertig jaren geleden verliet de eerste expeditie naar Indie weder onze stranden. Nederland plukt thans de vruchten van den arbeid en de vermoeijenissen, welke de mannen dier expeditie zich getroostten.

Hoe klein moet het getal zijn, die nog van de deelnemers aan dien togt in leven zijn?

Het Nederlandsche Volk ziet met hoogmoed telken jare in de havens van zijn vaderland binnenvallen honderde, met koffij, suiker, indigo en andere koloniale waren bevrachte schepen. Het verneemt jaarlijks, dat Java vele millioenen heeft opgeleverd als voordeelen, waarvan bijna alle standen in den handel, de scheepvaart en de nijverheid het genot hebben, en dat de schatkist, bovendien, jaarlijks zestien à twintig millioenen uit die kolonien ontvangt. Maar de mannen, die tot deze schitterende uitkomsten zoo krachtig hebben bijgedragen, zij schijnen vergeten, en welligt, zijn velen hunner, in hoogen ouderdom, tot min gunstigen toestand vervallen.

Men rigt thans een gedenkteeken te Amsterdam op tot herinnering aan den nationalen strijd in 1830. Hoezeer wij groote sympathie voor dit voornemen koesteren, wenschen wij toch, dat nu ook eens kunne gedacht worden niet enkel aan den uitstekenden man, die het stelsel van cultures in het leven riep, waardoor het vaderland jaarlijks eene onschatbare vloot in zijne havens ziet aankomen; maar aan de weinige overgeblevenen van die mannen, welke, nu veertig jaren geleden, hun vaderland verlieten, om de Nederlandsche heerschappij te herstellen in een land van twintig millioenen zielen; en waar in de veertig jaren tijds, dat die steeds inniger aan het moederland verbonden werden, werken des vredes, heldendaden in den krijg zijn verrigt, welke die der groote voorzaten in het geheugen terug riepen.

Wij gelooven, dat het Ministerie van Koloniën een, den Lande aangenaam, werk zou doen, indien het de namen algemeen bekend maakte van hen, die, de eerste expeditie in 1815 mede gemaakt hebbende, nog in leven zijn; en wanneer het tegelijk den Koning voorstelde, om aan die weinigen, welke in bekrompen omstandigheden verkeeren, een meer onbekommerden ouderdom te doen genieten. Nederland is, voor zijne heldhaftige en vaderlandslievende kinderen, ten allen tijde te erkentelijk geweest, dan dat men zou kunnen twijfelen, of het geheele land zou van ganscher harte een maatregel van die strekking toejuichen.

Zoodanige maatregel zou, meenen wij, Koning en Volk waardig zijn; want door de nog in leven zijnde helden van 1815 in dankbare herinnering te brengen bij de Natie, en aan diegenen hunner, die tot armoede zijn vervallen, een zeer klein deel toe te staan van de millioenen, welke het vaderland, dank zij hun arbeid en hun streven, jaarlijks geniet: zou Nederland toonen dankbaar te zijn, en ook aldus zijne kinderen meer en meer tot vaderlandsliefde aan te moedigen.

De Regeringsantwoorden betrekkelijk de Staatsbegrooting.

IV.

Xde Hoofdstuk. (*Oorlog*). De Minister ontkent, dat de verhooging der begrooting in 1854 zou zijn aangedrongen, «door een beroep op de buitengewone omstandigheden, «waarin Europa verkeerde.» ZEx. zegt: dat men «naar aanleiding der gebeurtenissen, zich verpligt had gezien, om beschikkingen te nemen tot het verbeteren van den toestand «van het leger.»

Hij beroept zich, tot staving daarvan, op de in 1854 ter dier zake gewisselde stukken, en dat hij reeds toen namens de Regering verklaarde:

1o. voor zoover de uitgaven *niet* zijn een gevolg van de hooge prijzen van het brood en de fourage, of van de scheeps- en wagenvrachten, waarvan de oorzaak mede *voorbijgaande* is, zal hetgeen verder voorgesteld is, BLIJVEND wezen.

2o. Wat het eindcijfer op den duur zal zijn, kan niet wel bepaald worden, vermits de begrooting jaarlijks een punt van overweging tusschen de Regering en de Staten-Generaal uitmaakt; doch men vermeent, dat het eindcijfer der begrooting van Oorlog, om op eene gepaste wijze in de behoefte te voorzien, ongeveer ƒ12,000,000 zou dienen te bedragen.

3o. In dat geval, wanneer zoodanige som wordt aangewend, zullen wij een staand leger kunnen bezitten, zoodanig ingerigt als, in verband met ons verdedigingsstelsel, tot eene krachtige verdediging des Rijks noodzakelijk is, altijd behoudens de voorschriften, welke het 8ste hoofdstuk der Grondwet, wegens de verdediging des Rijks, verder aan de hand geeft.

Over de roeping van het Nederlandsche Leger laat de Minister zich volgender wijs uit:

Het leger waardeert de taak, welke het te vervullen heeft om tot het bewaren der inwendige rust en veiligheid mede te werken; dit ligt in den aard der zaak, en het zal daartoe altijd bereid gevonden worden, zoo als dit bij iedere voorkomende gelegenheid op waardige wijze heeft getoond; maar het is voor die taak niet voornamelijk, veel minder uitsluitend bestemd. Die taak legt de Grondwet, in art. 188, bepaaldelijk en *ten allen tijde* aan de *schutterijen* op, waaruit blijkbaar volgt, dat de Grondwet voor het leger eene andere bestemming aanneemt en veronderstelt. Men behoeft daarvoor ook slechts het hoofdstuk in de Grondwet over *defensie* te lezen, waaraan, zoolang als het daar te lezen staat, elke bespiegeling van bovenstaanden aard behoort te worden getoetst.

Doch men betreurt het, wegens de achting, welke aan het leger, ook als grondwettige instelling, toekomt, dat het op die wijze, als schijnbaar overbodig, op den achtergrond wordt geplaatst.

Hoe veel prijs men op de vaderlandsliefde en geestdrift der bevolking stellen moge, aan haar zoude groote, welligt onherstelbare slagen worden toegebragt, wanneer zij niet in het noodlottig oogenblik, dat de veiligheid des lands wordt bedreigd, door de kern van een krachtig en even vaderlandslievend staand leger ondersteund en in de gelegenheid gesteld wierd zich te ontwikkelen en te vormen; zonder welke kern aan geen orde of regel in de verdediging zou kunnen worden gedacht; een leger, dat nog bovendien de kern is van de middelen van wapening en verdediging, welke 's Rijks overzeesche bezittingen steeds zullen vorderen, en hetwelk, om zoo te spreken, aan die belangen niet minder dan aan die van het Vaderland is toegewijd.

Wat het bepaald antwoord betreft, dat, in verband tot deze beschouwingen verlangd wordt, op de vraag: «of de thans voorgedragen begrooting van Oorlog als een normaal budget te beschouwen is», wordt nogmaals in een bevestigenden zin geantwoord, doch met het oog tevens op de toelichtingen, welke op die beschouwingen gegeven zijn.

Op de begrooting zijn geene andere uitgaven van buitengewonen aard gebragt dan hetgeen de voeding der manschappen en het paardenvoeder meer zal kosten, wegens den hoog gestegen prijs van alle behoeften. Die hoogere prijs moet echter ook in aanmerking worden genomen bij het nagaan der kosten voor het *materieel der artillerie en der genie*, welke daarvan den invloed evenzeer gevoelen. Ook zijn de scheeps- en wagenvrachten eenigzins buitengewoon, waarvan nader in § 15 zal worden gesproken.

Het bestuur van Oorlog acht zich wijders gelukkig, dat verscheidene leden, boven en behalve hetgeen hiervoren reeds omtrent de bestemming van het leger gezegd is, daarbij, in de voorlaatste zinsnede van deze paragraaph, zoo vele belangrijke opmerkingen gevoegd hebben, inzonderheid dat men het bewijs niet heeft geleverd, dat de Koning, met opzigt tot de zamenstelling van het leger, verder gaat dan Zijn grondwettige pligt Hem voorschrijft.

De Koning zorgt, zoo gebiedt de Grondwet, *dat er ten allen tijde eene toereikende zee- en landmagt onderhouden worde*, en die pligt staat in een onafscheidelijk verband met den eed des Konings, dat Hij *de onafhankelijkheid en het grondgebied des Rijks met al Zijn vermogen zal verdedigen en bewaren.*

Ook is even waar als te regt in de laatste zinsnede van deze paragraaph gewezen op hetgeen in vorige jaren, door den nood der schatkist gedrongen, ten aanzien van het leger heeft plaats gehad. Een bestuur, hetwelk dat herstellen moet, is altijd in eenen moeijelijken toestand. Het wordt als de oorzaak der verhoogde uitgave aangewezen en dienvolgens veroordeeld, terwijl het slechts herstelt hetgeen vroeger werd afgebroken, doch onder alle besturen noodzakelijk was geacht.

XIe hoofdstuk. (*Kolonien*). Omtrent de wijze, waarop uitvoering gegeven wordt aan de nieuwe wetsbepalingen betrekkelijk de regeling van het muntstelsel in Nederlandsch Indie, kan worden aangeteekend, dat volhard is bij het voornemen om tot de verwisseling van recepissen en kopergeld tegen zilveren standpenningen en pasmunt niet over te gaan, vóór dat de zekerheid verkregen was, dat eerlang ook van de nieuwe koperen pasmunt eene genoegzame hoeveelheid gereed zou zijn., om op de bezittingen buiten Java en Madura, waar gelijktijdige omloop van zilvergeld en oud kopergeld bedenkelijk werd geacht, aan het oude kopergeld den wettigen omloop te ontnemen.

De aanbiedingen, ter zake van de pakketvaart van hier op Nederlandsch Indie, welke ten gevolge van de gedane oproeping zijn ontvangen, bevinden zich met benevens de voorstellen, die reeds vroeger bij de Regering waren ingekomen, in handen van eene speciale commissie; van den uitslag van het ingestelde onderzoek hangt af de be-

antwoording der vraag, of de bedoelde dienst, gelijk door de Regering wordt verlangd, zal kunnen worden tot stand gebragt.

De verdedigingswerken op Java zijn nog niet voltooid. In het vroeger beraamde stelsel van verdediging zijn intusschen, tengevolge der zending van wijlen den generaal-majoor von Gagern naar Nederlandsch Indie, wijzigingen gekomen, welke de strekking hebben om in dat stelsel te brengen vereenvoudiging en gevolgelijk mindere kostbaarheid. De arbeid bepaalt zich dan ook thans veelal tot de voltooijing van het reeds in aanbouw zijnde.

Eene opgave van hetgeen nog tot stand moet worden gebragt, zoude gelijk staan met eene geheele blootlegging van het stelsel van verdediging, hetwelk ten aanzien van Nederlandsch Indie gevolgd wordt, en schijnt hierbij niet wel te kunnen worden verlangd.

Luidens de artikelen van overeenkomst van de Nederlandsche Handelmaatschappij, goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 7 Augustus 1847, no. 58, is die maatschappij aan geene andere bemoeijenis of inzage van den Staat onderworpen en heeft zij tot den Staat geene andere verhouding, dan de wet omtrent andere naamlooze vennootschappen bepaalt. De Regering ziet dus niet in, dat zij op eenigerlei wijze zou vermogen tusschen beide te treden in de handelsoperatien der maatschappij, al ware ook de meening van eenige leden eener afdeeling gegrond, dat daaruit nadeelige gevolgen voor den particulieren handel uit Nederland op Java, drukking van den wisselkoers, of gevaar voor de zilvercirculatie te vreezen waren. Maar dit schijnt het geval niet te zullen zijn, want de van de maatschappij ten dien aanzien gevraagde en bekomen inlichtingen leiden tot de slotsom, dat, even als de particuliere handelshuizen tot nu toe steeds de maatschappij hebben ontmoet als concurrent, waar het den invoerhandel in Nederlandsch Indie gold, zonder dat hare bewegingen op dat terrein de ontwikkeling van den particulieren speculatiegeest verhinderd hebben, dit, naar het oordeel der maatschappij, evenmin het geval zal worden, nu de Factorij, ook wat den uitvoerhandel betreft, als concurrent optreedt. Zij meent, dat ook het veld van dien uitvoerhandel ruim genoeg zal bevonden worden, om haar den weg open te laten, zonder dien voor de particulieren te sluiten.

Ook wat den wisselkoers en de zilvercirculatie betreft, schijnt men het daarvoor voorgespiegelde gevaar niet behoeven te duchten, dewijl toch de invloed daarop alleen afhangt van het *bedrag*, waarvoor wissels getrokken en genomen worden, of tot hetwelk specie benoodigd is, maar *niet* van de *personen*, die de geldswaarden aanbieden of vragen.

Het tegenwoordig Nederlandsch opperhoofd te Decima heeft het gevoelen geuit, dat de Regering het bestuur en de leiding van den handel op Nagasaki geheel in handen behoort te hebben, zoolang die op eenen exceptionelen voet blijft, dat is zoolang het stelsel van afsluiting in Japan wordt gehandhaafd. De gouverneur-generaal en de Raad van Indie hebben dat gevoelen ondersteund en de gouverneur is dien ten gevolge gemagtigd geworden, om in dien geest te handelen.

XIIe hoofdstuk (*Onvoorziene uitgaven*). Bij de overweging van het wets-ontwerp tot vaststelling van het XIIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1856 hebben zeer enkele leden verklaard, hunne stem aan dit wets-ontwerp niet te kunnen geven, omdat uit de daarbij toegestane som van *f* 100,000 ook geheime uitgaven konden worden gedaan, en omdat zij zich niet bevoegd achtten, gelden ter beschikking der Regering te stellen, van welker gebruik naderhand niet in de bijzonderheden bleek. De Regering kan niet ontveinzen dat deze verklaring haar eenigzins bevreemd heeft, daar de som, door haar gevraagd, niet hooger is dan in vroegere jaren, en de bevoegdheid tot het doen van geheime uitgaven uit dit hoofdstuk onder elke Regering bestaan heeft en daarvan dan ook onder elke Regering gebruik is gemaakt. Waar dus in geen opzigt iets is veranderd, mag het verwondering wekken, dat men zich thans niet bevoegd zou achten, gelden ter beschikking der Regering te stellen, waarvan het gebruik niet volledig bekend wordt gemaakt, terwijl jaren achtereen de bevoegdheid daartoe niet in twijfel is getrokken.

Buitenland.

HET OOSTERSCH OORLOGSTOONEEL.

De admiraal Lyon is te Konstantinopel aangekomen; de admiraal Bruat werd daar tegen den 10 November verwacht.

Het eskader zou onder zeil gaan en enkel voor Kars laten de *Napoleon* en de *Wagram*, beide schroefschepen, voorts een klein eskader stoombooten, welke den Dnieper zullen blijven bewaken en om alle gemeenschap tusschen Cherson en Nicolaieff af te snijden.

De gendarmerie der garde zou den 2 November naar Konstantinopel zijn scheep gegaan, om naar Frankrijk terug te keeren.

De expeditie van den Opper Belbek heeft hare vorige stellingen weder ingenomen. Zij vond de wegen onbegaanbaar en afgesneden door groote moerassen. Allerwege worden toebereidselen tot overwintering gemaakt.

Het leger van Eupatoria is nog versterkt door het corps van generaal Bazaine, die slechts 3000 man bezetting gelaten heeft in de goed herstelde vesting van Kinburn.

Een gedeelte der kavallerie van de bondgenooten zal zich weder naar Turkije begeven.

De Sultan heeft bevelen gegeven, om uit de Aziatische gewesten graangewassen naar Konstantinopel te doen vervoeren. De uitvoer van graan en voeder zal binnen kort verboden worden, en zulks met het oog op de duurte der levensmiddelen.

Lord Panmure heeft eene depêche ontvangen van generaal Spencer, dd. 29 October, waarin gemeld wordt, dat in eene conferentie, te Kinburn gehouden, is besloten, dat de Fransche troepen dezen winter Kinburn zullen bezet houden. De Engelsche troepen te Kinburn zouden zich den 6den dezer weder naar de Krim inschepen.

OORLOGSTOONEEL IN HET NOORDEN.

De *Exmouth*, het vlaggeschip van den schout-bij-nacht Seymour, en de *Colossus* en *James Watt* zijn uit de Oostzee in de baai van Kiel binnengeloopen.

RUSLAND.

Uit St. Petersburg verneemt men, dat bij Samora, aan de Wolga, aanzienlijke zwavelmijnen ontdekt zijn, hetgeen voor Rusland op dit oogenblik van dubbel belang is.

— Den 10 October is te Tiflis een buitengewoon Perziaansch gezantschap aangekomen, dat naar St. Petersburg gaat, om den Keizer van Rusland met zijne troonsbestijging geluk te wenschen.

— Van meer dan eenen kant wordt het bevestigd, dat Rusland verklaard heeft, deel te zullen nemen aan de conferentien, welke Denemarken over den Sondtol te Kopenhagen heeft voorgesteld.

DUITSCHLAND.

Volgens een half-officieel berigt in het Frankforter dagblad zal Oostenrijk generlei voorslag doen, om verandering te brengen in de inrigtingen van den Bond, zooals eenige bladen verhaald hebben. Het oogenblik zou daartoe ook bijster slecht gekozen zijn.

GROOT-BRITTANJE.

De aandacht is hier vooral op twee aangelegenheden gevestigd: de benoeming van een minister van oorlog en de rede, door lord Palmerston bij de installatie van den nieuwen lord-mayor gehouden.

Wat de keus van een minister van oorlog betreft: men verzekert, dat die gevallen is op den hertog van New-Castle, die zich thans in Klein-Azie bij het leger bevindt; men meent echter, dat hij die benoeming niet zal aannemen. Over zijne vervanging in dat geval loopen de gevoelens nog zeer uiteen.

Wat aangaat de rede der eersten min.: deze werd gehouden bij gelegenheid van het gastmaal, dat bij de installatie van den heer Salomons tot lord-maire, op het raadhuis werd gegeven. Gelijk gewoonlijk, waren de meeste Engelsche ministers en de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden aldaar tegenwoordig. Men beschouwt de rede des eersten ministers als zeer gematigd in den vorm, maar als zeer oorlogzuchtig in den grond der zaak. De Fransche gezant had eerst het woord gevoerd in antwoord op een toast van den lord-maire aan den Franschen souverein, bij gelegenheid van het bondgenootschap, dat tusschen beide landen bestaat. De heer de Persigny vatte, te midden van veelvuldige toejuichingen, het woord op, en wenschte beide landen geluk met het bestaan van den tegenwoordigen bond, die met der daad reeds door Napoleon I begeerd was.

Die band steunde niet op toevallige voorbijgaande oorzaken, maar was in het wezen der beide natiën ingedrongen, zoodat er noch bij de eene, noch bij de andere iets gelukkigs of rampspoedigs kon voorvallen, dat geen invloed op de andere had. Als dat de staat van zaken is, riep de gezant uit, is een bondgenootschap onverbreekbaar. Wanneer men daarbij bedacht, dat een dezer bondgenooten, bij uitstek eene zee-mogendheid, de andere bij uitnemendheid eene militaire mogendheid is, dan meende de Minister, dat zij gezamenlijk de grootste magt uitmaakt, die nog ooit bestaan had, en die veilig den uitslag van dezen krijg kon afwachten.

Na eenige andere toasten, stelde de lord-maire er een in, aan de Ministers gerigt, en verklaarde dat de raadsleden der Kroon op den krachtigen steun der volken rekenen, omdat het volk verlangd had, dat de oorlog tegen eene der grootste mogendheden van Europa tot een einde werd gebragt, op eene wijze, overeenstemmende met de eer van dezen bond. Het volk zou dien steun blijven verleenen tot dat er zich omstandigheden zouden opdoen, die zouden toestaan een eervollen en duurzamen vrede te sluiten.

Onder langdurige toejuichingen stond lord Palmerston op en sprak aldus:

«Mylord maire, dames en heeren, uit naam mijner ambtgenooten en van mij zelven, verzoek ik u mijne opregte dankbetuigingen wel te willen aannemen voor de eer, die gij ons bewijst, door het instellen van dezen toast, en vooral wegens de heusche en vleijende wijze, waarop zij ontvangen is. Voor hen, die met het vertrouwen der Kroon vereerd zijn, is het altijd aangenaam, uitgenoodigd te worden aan de gastvrije tafel van den eersten magistraatspersoon dezer groote stad. Zij, die met de leiding der zaken belast zijn, zouden inderdaad zich van de hun opgedragen taak niet goed kwijten, indien zij ongevoelig waren voor de waarde van het groote beginsel van vrije handelsontwikkeling, door hen, die in deze zaal vereenigd zijn, gehuldigd. (Bravo's.)

Die ondernemingsgeest is een der voornaamste grondzuilen der grootheid en magt der volken. In tijd van vrede bevordert de koophandel de beschaving; hij laat de betrekkingen tusschen de natien vrij; werpt de slagboomen omver, welke de volkeren van elkander scheiden, en streeft er naar de geheele menschheid in een en denzelfden band van broederschap zamen te sluiten.

Wanneer echter ongelukkiglijk de oorlog voortduurt, zoo als het lot het soms wil, dan biedt de koophandel de middelen aan, met behulp waarvan de oorlog kan worden gevoerd op eene wijze, die tot eenen eervollen, zekeren en duurzamen vrede leidt.

Mylords en Mijne Heeren, ieder mensch van verheven inzigt moet het als een groot voorregt achten in eene betrekking geplaatst te zijn, waarin men hopen kan geroepen te worden, de aangelegenheden van een land als het onze te leiden. (Bravo.) Maar zoo er ooit een oogenblik was, dat de mannen met deze taak belast, fier mogten zijn op de hun bewezen eer en doordrongen van de verantwoordelijkheid, welke op hen rust, dan is het tegenwoordige oogenblik, voor zoo veel de herinnering der wereld reikt, het grootste. (Daverende bravo's.) Want nimmer bood een land der wereld grooter schouwspel aan, dan Engeland zulks doet. Wij hebben eene groote worsteling aangegaan, niet ligtvaardig, overijld, loszinnig, maar na rijpe en grondige overweging (Bravo's). Wij hebben dit gedaan, omdat die oorlog noodig en regtvaardig was (bravo's), en dit volk legt van het eene einde des lands tot het andere eene kalme, maar vaste en volhardende beradenheid aan den dag, om alle de opofferingen te dragen, welke de oorlog kan eischen (langdurige toejuichingen), om zich waardig te toonen alle pogingen, welke het voortzetten van den worstelstrijd kan vorderen en eene alles opzettende kracht ten toon te spreiden, om met dien strijd, die offers en die pogingen voort te gaan tot den dag toe, waarop wij de voorwaarden zullen verkrijgen, welke wij het regt hebben te stellen (langdurige toejuichingen). Wij zien hier bij deze gelegenheid de vertegenwoordigers van de drie bondgenooten, waarmede wij deze taak hebben aanvaard. Wij zien hier de gezant van den Keizer der Franschen, dien grooten bondgenoot, die, ik ben het aan regtvaardigheid en eer verschuldigd het te verklaren, door de groothartigheid van zijn karakter, zijn diep inzigt, de eerlijkheid en goede trouw van zijne staatkunde, het verbond tusschen beide volken heeft bevestigd, welke al te lang door naijver en wantrouwen werden van een gescheiden, maar die, naar ik hoop, en gelijk mijn edele vriend de gezant van Frankrijk het verklaard heeft, innige en vertrouwvolle vrienden zullen blijven. (Levendige toejuichingen.)

Wij zien hier evenzeer den vertegenwoordiger des Sultans, ten behoeve van wiens zaak wij dezen oorlog hebben ondernomen en wiens onderdanen op eene edele wijze hebben bewezen, dat zij die hulp waardig waren. (Bravo.)

Eindelijk, zien wij in ons midden den vertegenwoordiger des Konings van Sardinie (Levendige toejuichingen). een souverein, wiens karakter en volk het innigste medegevoel in dit land opwekken, en op wiens goede trouw wij ons geheel en al verlaten.

Ik mag het daarvoor houden, dat, wanneer die vertegenwoordigers onzer bondgenooten van het eene einde des lands tot het andere gaan, zij niets zullen zien noch hooren, wat zij niet veilig aan hunne onderscheidene souvereinen zullen kunnen overbrengen, dat, terwijl wij ons volkomen vertrouwen stellen op hunnen wensch, om ons in dezen oorlog te steunen, zij gelijkelijk kunnen rekenen op het vast besluit des volks van dit groote land; en niemand kan er aan twijfelen, dat wanneer die vier mogendheden ernstiglijk eene zaak voorstaan, waarvoor zij het zwaard hebben getrokken, vast beraden om het niet weder in de schede te steken, alvorens het oogmerk te hebben bereikt (langdurige toejuichingen), geen menschelijke magt ze weerhouden kan in de aangevangen onderneming te slagen.» (luide bravos.)

Een toast ter eere van den lord maire werd met groot gejuich ingesteld; 't geen lord John Russell nog kortelijk sprak, werd minder wel ontvangen, zoodat men hieruit besluiten kan, dat de staatkunde van dien voormaligen minister nog altijd veel bestrijding ondervindt.

— De *Times* wijdt bij voortduring vertoogen aan den toestand van het Britsche leger in de Krim, thans vooral ter zake van de onervarenheid der rekruten. Het blad komt ook op tegen de onbekwaamheid van vele nieuwe officieren, tegen het met verlof gaan van hoofdofficieren, en onderlinge twisten over rang van dienstjaren. Het vergelijkt daarbij niet alleen het gedrag der Fransche officieren, met name van den gewezen opperbevelhebber Canrobert, maar ook dat van de Russische officieren, in wier lof de *Times* uitwijdt. Dat blad brengt hulde aan de bekwaamheid en de niets ontziende opofferingen, welke Russische officieren ook in dezen strijd aan den dag leggen, en meent, dat wil men iets groots, men zich boven alle kleingeestigheden moet weten te verheffen, de ware personen te kiezen, en het leger tot hooger standpunt op te voeren.

— De katoen-fabriekanten te Manchester hebben eene vermindering van 10 à 12 pCt. op het loon hunner arbeiders aangekondigd. Er heeft reeds eene vergadering van werklieden plaats gehad, om tegen dezen voorgenomen maatregel te protesteren.

— Men verneemt dat de hertog van Cambridge reeds aanstaanden Dingsdag naar Parijs zal vertrekken, ten einde een bezoek af te leggen bij den Keizer van Frankrijk.

Volgens de *United Service Gazette*, heeft de hertog aan den opperbevelhebber des legers verzocht, weder in actieve krijgsdienst te worden gesteld.

— Lord Canning, de nieuw benoemde Gouverneur-Generaal van Oost-Indie, zal zich tegen het eind dezer maand van Marseille naar zijn post begeven.

ZWEDEN.

De aandacht blijft bij voortduring zeer gevestigd op de zending van den gen. Canrobert naar het Noorden. Men verzekert, dat hij, na Stockholm bezocht te hebben, zich ook naar Kopenhagen zal begeven. Uit verschillende beschouwingen schijnt men te moeten opmaken, dat er wel degelijk een hoog staatkundig doel aan deze zending verbonden is. Zoo leest men o. a. in den *Times* een uitvoerig betoog, waarinop het noodzakelijke wordt aangedrongen, dat, vooral Zweden, tot de zaak der bondgenooten worde overgehaald. «Zonder den bijstand van Zweden, zegt genoemd blad, kunnen wij wel vernielen, maar niets vestigen. Wij kunnen den vijand voor een tijd verlammen, maar hem niet voor de toekomst beteugelen.» Het blad zegt, dat, mogt Zweden toetreden, spoedig een zware slag aan Rusland in het Noorden ware toe te brengen, dat daardoor de worsteling een meer beteekenend karakter zou aannemen: niet van tijdelijk bedwingen, maar van Rusland's magt binnen vroegere grenzen te dringen. Het gewigt van het bondgenootschap van Zweden wordt daarna betoogd, de voordeelen voor dat land daarvan uitgemeten. Men leest o. a.:

«Generaal Canrobert is te Stokholm, en, gelijk bekend is, is zijn doel om de betrekkingen van vriendschap tusschen Zweden en de Westersche Mogendheden naauwer toe te halen. Er kan weinig twijfel bestaan, dat zijne zending zich uitstrekt tot eene uitnoodiging, tot eene werkdadige alliantie. Voor zooverre de regeringen van Frankrijk en Engeland betreft, is dit plan blijkbaar goedgekeurd, en Zweden moet nu weten wat het te doen staat. Het is echter verre van ons om eenigen Staat tot een onberaden stap aan te sporen. Indien Zweden zich bij de bondgenooten voegt, dan zal het ongetwijfeld zijne lotsbestemming bepaald hebben.

«Het zou de laatste, de meest naburige en meest onverwachte vijand van den Noordschen heerscher zijn. Van

ren, dat het zijn diepsten en onverzoenlijksten haat zou op den hals halen. Het zal de eer hebben, maar ook het gevaar doorstaan, van de voorpost der beschaving te zijn. In eene volgende eeuw zal de eerste slag van den nieuwen aanval noodzakelijk op Zweden of op het Turksche rijk nederkomen. Van daar, dat het voor zijne staatslieden niet gemakkelijk is, om deze zaak wèl te wikken en te wegen. Laat hen met beradenheid en wijselijk overleggen. Doen zij dit met der daad: wij kunnen dan geen twijfel koesteren omtrent hunne beslissing.»

Het blad betoogt nu dat Rusland er steeds op uit geweest is, Zweden te beknotten en men zijne geschiedenis slechts behoeft open te slaan, om de bewijzen daarvan te vinden.

«Door eene stoute keus te doen, zegt het blad verder, kan Zweden hoop voeden op een hoog standpunt en groot stoffelijk voordeel. Het land zal in naauwe aanraking gebragt worden met het Westen; en de afzondering uit zijne geographische ligging voortvloeijende, zal tegenwigt vinden in zijn staatkundigen invloed. Wat hulp betreft, dienaangaande kan de Zweedsche vorst en het volk alle vrees laten varen. Zoo iets dit weten wij van onze land- en bondgenooten met zekerheid, dat Frankrijk noch Engeland Zweden zullen aanzetten tot het verlaten zijner strikte onzijdigheid, zonder vast besloten te zijn dat het zich nimmer zal hebben te beklagen over zijn stoutmoedig deel in eene goede zaak. Indien zijn bondgenootschap gevraagd wordt, dan kan het dit verleenen in de vaste overtuiging dat het wederkeerig en opregt is, en dat het bij tegen- en voorspoed zal blijven voortduren totdat het doel zal zijn bereikt.»

Het blad laat zich niet zeer uit over de dadelijk militaire voordeelen, welke van de aansluiting van Zweden het gevolg zouden zijn. Deze vallen van zelven in het oog. Rusland wordt door den winter in deze streken het best beschut. «Doch met eene sterke vijandelijke magt op zijne grenzen, zoo besluit het blad, zouden de voorwaarden van den krijg geheel van gedaante veranderen. De bevolking van Zweden, ofschoon niet aanzienlijk, is bijzonder voor den oorlog geschikt, zijne soldaten behooren tot de beste der wereld; zijne zeelieden zijn gewoon aan de wateren en de schepen, welke zij het best kunnen bevaren; de kanonneerbooten op de kust zijn talrijk en afdoende; door al deze hulpmiddelen zouden wij in een jaar tijds groote steden, zoo niet gewesten des vijands bezetten, na de grootste magt van het Noorden ter zee te hebben vernield en de vloot der Baltische zee in de diepte te hebben doen wegzinken, even als die, welke de roem uitmaakte van Nicolaieff en Sebastopol. Maar dit moet de werking zijn van een bondgenootschap, dat nog niet gesloten is. Op het sluiten daarvan vestigen wij de aandacht van allen, wien de strijd ernst is, hetzij zij werkdadig deel aan de oorlog nemen, of hunne onzijdigheid nog niet verlaten hebben.»

FRANKRIJK.

Het regeringsblad zegt, dat de in omloop geweest zijnde geruchten, nopens de ministeriële wijzigingen, van grond ontbloot zijn.

Verder behelst hetzelfde blad een Keizerlijk besluit, waarbij de heer de Morny tot president van het Wetgevend Ligchaam benoemd wordt.

Ook leest men daarin nog de afkondiging der onlangs gesloten conventie, betreffende de Duitsche, Fransche en Belgische telegrafen.

BELGIE.

De zinsnede van den Franschen *Moniteur*, door den Belgischen overgenomen, waarin wordt beweerd, dat Belgie dezelfde belangen, dezelfde instellingen, denzelfden oorsprong en dezelfde taal met Frankrijk deelt, heeft in de Vlaamsche drukpers eene ware opschudding te weeg gebragt. Het «Vlaamsch Midden-Comiteit» heeft namens al de Nederduitsche maatschappijen des lands daartegen geprotesteerd bij den minister van justitie, die het opzigt over het staatsblad heeft, en hem herinnerd de statistiek van 1849, waarin officieel is aangenomen, dat de Nederduitsch-sprekenden meer dan drie vijfde van de Belgische bevolking uitmaken.

Binnenland.

's Gravenhage, 12 November.

Z. M. heeft benoemd: bij het personeel van de geneeskundige dienst der landmagt, tot paarden-arts van de 3de klasse den heer R. C. Roberton.

Z. M. heeft goedgevonden, den majoor H. L. F. Eichholtz, van het 3de regement infanterie, als zijnde bij een vroeger besluit benoemd tot militie-commissaris in de provincie Noordholland, krachtens het bepaalde bij art. 42, § 2, lit. *a*, der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* no. 128), op pensioen te stellen, hebbende het Z. M. al verder behaagd bij gemeld besluit aan genoemden majoor den rang te verleenen van luitenant-kolonel.

Z. M. heeft benoemd: bij het 2de reg. inf., tot kapt. van de 3de klasse, den 1sten luit. P. A. J. Gosenson, van het koloniaal werfdepôt; bij het 3de reg. inf., tot majoor, den kapt. der 1ste klasse D. Petter, van het 2de reg. van het wapen; bij het 4de reg. inf. tot kapt. van de 3de klasse, den 1sten luit. H. Gout, van het reg. grenadiers en jagers; tot 1sten luit., den 2den luit. L. J. J. A. Joost, van het 7de reg. van het wapen; bij het 6de reg. inf., tot 1sten luit., den 2den luit. J. B. H. van Roijen, van het corps.

Z. M. de Koning heeft Zaturdag jl. in een bijzonder gehoor ontvangen Zijn Exc. den heer baron Doblhoff, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Nederl. hof.

De *Arnhemsche Courant*, die in den laatsten tijd getoond heeft *zoo goed* onderrigt te zijn, behelst weder het volgend belangrijk berigt, dat we overnemen, zonder echter voor de waarheid daarvan in het minste in te staan:

«Wij weten vooralsnog niets met zekerheid omtrent die geruchten te vermelden. Een somber floers hangt over het gansche Ministerie, waardoor het helderziendst oog moeijelijk kan dringen.

Dit alleen meenen wij te kunnen vaststellen.

Als de heer Pahud tot gouverneur-generaal van Nederlandsch Indie wordt benoemd, dan treedt de heer van Hall af.

Als de heer van Hall zijne portefeuille met of zonder zijn tafelgeld behoudt, dan gaat de heer Pahud niet naar het Oosten, — of het moest zijn voor zijn eigen vermaak.

De fractien der April-coalitie, in en buiten het kabinet, waren de transactiezucht en de overheersching van den heer van Hall moede. Dit is vooral blijkbaar geworden sedert den verrassenden sprong met het gemaal. Maar, zooals het meermalen gaat tusschen personen door hetzelfde belang vereenigd, er moest eene bepaalde aanleiding komen, om de tweespalt te doen losbreken; er moest een voorwerp zijn, waarover de twist zich regt duidelijk zou openbaren.

Tot dien twistappel is gekozen de benoeming van een nieuwen gouverneur-generaal voor Oost-Indie. Had men dit voorwerp niet, men zou iets anders gevonden hebben. Doch genoeg. Twee of drie Ministers dragen den heer Pahud voor. De heer van Hall kant zich daartegen en beschermt den heer de Stuers. Men kampt om de zegepraal, — en men zegt, dat de heer van Hall zijn zoo dikwerf bewonderden takt ook bij deze gelegenheid ten toon spreidt. Maar de oppositie is hevig en de meerderheid tegen hem.»

De tijd zal leeren, of dit berigt naauwkeuriger was dan de vroeger door de *Arnhemsche Courant* opgenomene.

Bij eene ministeriële beschikking van den 9den dezer is bepaald, dat op Dingsdag den 4den December aanstaande in het kiesdistrict Sneek een lid voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal gekozen worden, ter vervanging van den heer Huguenin, die zijn ontslag genomen heeft.

Morgen, Dingsdag, den 13 dezer, zal de Tweede Kamer der Staten-Generaal eene zitting houden: 1o. tot het opmaken eener lijst van kandidaten voor de opengevallen betrekking van lid der Algemeene Rekenkamer; 2o. tot behandeling der conclusie van het rapport der commissie over het verslag wegens de Staats-rekening van 1852; en 3o. tot beraadslaging over de ontwerpen van wet: 1o. tot wijziging van hoofdstuk IV der Staatsbegrooting voor 1854; 2o. tot wijziging van hetzelfde hoofdstuk der begrooting van 1855; 3o. tot vaststelling der begooting voor de gevangenen over 1856; en 4o. tot vaststelling van hoofdstuk IX B der Staatsbegrooting voor 1855 (Postkantoor te Amsterdam.)

Uit het antwoord van den Minister van Justitie op de begrooting blijkt, dat verscheidene hooge regterlijke ambtenaren hun ontslag hebben aangevraagd, zoodat er van verschillende zijden bij de regterlijke magt vacatures zullen ontstaan.

Van regeringswege is ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der circulaire in de *Staats-Courant* van 29 Junij 1852, verzonden eene opgaaf wegens:

a. den in- en uitvoer van vreemde en koloniale waren, en van Britsche en Iersche voortbrengselen;

b. de schepen in den vreemden handel en voor de kustvaart gebezigd;

alles in Groot-Brittannie, gedurende de maand September en de negen maanden, gedeeltelijk geëindigd op 30 September 1855.

In de heden gehouden zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden heeft de advocaat-generaal Dekεth, namens den procureur-generaal (die verhinderd was zelve zijne conclusie voor te dragen) conclusie genomen in de zaak van Jacob Maasdam, bij arrest van het Hof in Zuid-Holland tot de straffe des doods veroordeeld. Adv.-gen. beschouwde het voorgedragen middel van cassatie als ongegrond en concludeerde tot verwerping van het beroep. De uitspraak is bepaald op 4 Dec. e. k.

Heden zullen de zittingen van de Synodale commissie worden gesloten.

Men verzekert, zegt de *Indépendance Belge*, dat de heer Delstanche te Marbais, in Junij ll. bij het Belgische ministerie van openbare werken aanvrage heeft gedaan tot concessie voor eene spoorweg-linie van Luttre en Gosselies naar Gembloux met verlenning tot Maastricht en een zijtak op Nijvel.

De plannen van de sectie dezer geprojecteerde linie, waardoor de spoorweg van Charleroi naar Leuven met het station van Philippe Bourg en die van Luxemburg met het station van Gembloux verbonden wordt, zijn sedert geruimen tijd aan de goedkeuring der regering onderworpen.

Het dagblad *le Nord* deelt onder zijne Engelsche berigten mede, dat de *Pigmy* aan de monding van de Elbe een hollandsch vaartuig heeft genomen, met contrabande aan boord. (*Amst. Ct.*)

De gemeenteraad alhier zal morgen ten één ure eene zitting houden en daarin behandelen:

A. het doen van mededeelingen.

B. het delibereren over

1o. het vaststellen der wijzigingen in het algemeen politiereglement.

2o. het tweede punt van het advies der commissie voor de herziening der strafverordeningen en der verordeningen de huishouding der gemeente betreffende, uitgebragt den 10den Julij ll., ten aanzien van het instellen eener gezondheidscommissie en het vaststellen van een reglement op de politie der woningen.

3o. een voorstel van Burgemeester en Wethouders tot het indienen van een adres aan den Koning om aan de Staten-Gen. eene wet voor te dragen tot onteigening van gronden in de rigting van het kanaal naar en tot Scheveningen, ten einde dat werk te kunnen voortzetten, en benoeming eener commissie tot het ontwerpen van dat adres.

4o. het praeadvies van Burgemeester en Weth. tot overneming van het Bleekerslaantje.

5o. Een voorstel van Burgemeester en Wethouders om aan de commissie van beheer der spaarkas toestemming te verleenen tot het te gelde maken van een kapitaal van *f* 100,000 2½ pCt. Nat. Werk. Schuld.

6o. Een nader praeadvies van Burg. en Weth. ten aanzien van het verzoek van A. Rodenburg om grond aan den Scheveningschen weg, in verband met een request van L. Koek, te Scheveningen.

7o. het uit de dienst ontslaan van een commies der belastingen.

8o. het benoemen der commissie tot het afgeven van attesten voor de Nat. Militie.

9o. het benoemen van leden voor het stembureau bij de verkiezing van leden voor de Kamer van Koophandel.

Men verneemt, dat door wijlen den heer C. Wellenbergh, in leven oud-hoofdingenieur van den waterstaat, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, gewoond hebbende en overleden in 1855 te Utrecht, aan de fundatie der *Vrijvrouwe van Renswoude*, alhier, is gemaakt een legaat van *f* 2000. De overledene was in zijne jeugd kweekeling dier fundatie: de stand, welken hij in de maatschappij bekleedde, en de ridder-orde, hem door den Koning toegekend, zijn genoegzame bewijzen, welke goede gevolgen de in die fundatie gegeven opleiding voor hare kweekelingen oplevert. Aan regenten was het een aangenaam gevoel, dit legaat als een bewijs van dankbaarheid van een der kweekelingen te mogen aanvaarden, tot welke aanvaarding Z. M. de Koning, bij besluit van den 20 October jl., de gevraagde magtiging heeft verleend.

In deze residentie is aangekomen en aan het hôtel de *Oude-Doelen* afgestapt Z. Exc. de Burggraaf de Seisal, Minister van Z. M. den Koning van Portugal bij het Ned. Hof, belast met het overbrengen van het officieel berigt der troonsbeklimming van zijnen Souverein aan het Ned. Hof.

Gisteren heeft er weder eene generale repetitie van de *Toekomst*, voor het te geven concert plaats gehad.

De commissie uit de Haagsche boekhandelaren belast met de zamenstelling van eene verzameling van boeken en kunstwerken, bestemd voor eene verloting ten voordeele van het op te rigten standbeeld voor Laurens Jansz. Coster te Haarlem, heeft thans de tentoonstelling dier verzameling gesloten, en houdt zich nu bezig met het opnemen van de onderscheidene opvragen van elders om loten à *f* 1. Afgaande van de plaatsing van het getal loten in 's Gravenhage zelve, dan mag zij zich met een gelukkigen uitslag van hare voorgenomene taak vleijen. Daar ter stede alleen toch zijn 2/5 van het gecreëerde getal loten reeds geplaatst, terwijl de ontbiedingen van elders van dag tot dag vermeerderen, hetgeen ook geen wonder is, uit aanmerking van den aangeboden kans om voor slechts *f* 1 een zekeren prijs te trekken, die in den regel den prijs van het lot overtreft, ja soms verre te boven gaat.

Op de wei- en spoeling-varkens-markt was de aanvoer heden veel talrijker dan de vorige week. De wei-varkens werden voor 20 tot 24 centen en de spoeling voor 18 tot 22 cents per pond vuil afgezet.

Op de heden gehoudene veemarkt werd door den heer W. C. van der Kuijlen een twintigtal koebeesten aangebragt, die allen door den heer van Ommen werden aangekocht, beiden alhier woonachtig. Over het algemeen was er veel vee ter markt aangebragt.

Het Bestuur der Typographische vereeniging: «door Eendragt t' zaam verbonden», alhier, verzoekt ons, het berigt, voorkomende in een der laatste nommers van den *'s Gravenhaagschen Nieuwsbode*, omtrent de verdeeling der gelden onder hare leden, die bestemd waren tot de viering van het Kopperfeest, tegen te spreken, daar die Vereeniging de ergerlijke tooneelen, welke vóór hare oprigting, op den Koppermaandag plaats vonden, door hare feestvieringen heeft doen ophouden, die nu weder door zulk een maatregel in de hand zouden gewerkt worden, hetgeen volstrekt met het gevoelen van de grootste meerderheid der leden niet strookt.

Volgens gerucht, heeft de stoomboot der Dordsche stoomboot-maatschappij op Londen, in zee eene Engelsche visch-schuit overvaren, tengevolge waarvan eenige der opvarenden verdronken en twee personen door de bemanning van gemelde boot gered en te Dordt aangebragt zijn. (*N. R. Ct.*)

Ter vervulling der vacature, ontstaan door het vertrek van Ds. W. Scheffer naar Enschedé, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Zwaag het volgend zestal van predikanten geformeerd: Ds. A. G. van Anrooij, te Briels-Nieuwland; J. P. van der Horst, te Aartswoud; J. A. P. Ris Lamberts, te Eijerland; J. J. Lapidoth, te Ursem; van der Leeuw, in de Schermer en A. van Toorenenbergen, te Hendrik-Ido-Ambacht.

— Ds. H. Minnenga, te Poortvliet in Zeeland, heeft een beroep ontvangen naar de gemeente van Grietzijl in Hannover.

Amsterdam, 10 Nov. De heer J. W. Kerkhoven, oud luit.-kolonel van de mobiele Amsterdamsche schutterij, vereenigde heden ten zijne huize, aan eenen vriendschappelijken maaltijd, het meerendeel der nog aanwezig zijnde officieren van het 2de battaillon, met welke hij, nu 25 jaar geleden, uit Amsterdam naar 's Hertogenbosch marcheerde, waarbij tevens was uitgenoodigd het bestuur van het alhier gevestigde Metalen Kruis. Als blijvend aandenken aan dezen merkwaardigen dag, werd door genoemde officieren aan hunnen voormaligen chef een voor deze gelegenheid vervaardigde en keurig bewerkte zilveren beker, aangeboden. (*Hbl.*)

Leijden, 10 Nov. Morgen zal de te Vlissingen liggende kanonneerboot no. 71, bemand met 10 koppen, in dienst worden gesteld, met bestemming om, zoo als vroeger gemeld is, onder bevel van den scheeps-onderofficier A. J. van Ecker, tijdelijk naar deze stad te vertrekken, ten einde aan boord jongelingen onderrigt te geven, ter aanvankelijke opleiding in de zeedienst.

— Heden had alhier de begrafenisplegtigheid plaats van wijlen Mr. G. P. van Outeren, lid der Prov. Staten van Zuid-Holland, van den gemeenteraad, deken van de orde der advokaten, enz. enz., op den 6 dezer plotseling te

's Hage overleden. Eene commissie uit het hoogheemraadschap van Rijnland, de raad van toezigt en discipline, de advocaten en procureurs bij deze regtbank postulerende en een groot aantal vrienden van den overledene, hadden zich op de begraafplaats vereenigd, ten einde een laatst bewijs te geven van de groote achting, welke zij den overledene toedroegen.

Rotterdam, 12 Nov. Er is hier een ontzettende brand uitgebarsten in het verfpakhuis van den heer Tollens, in de Bierstraat.

Utrecht, 9 Novemb. In de vergadering van de Prov. Staten van gisteren, is men overgegaan tot de benoeming van een nieuw lid van Gedep. Staten. Bij de eerste stemming is daartoe gekozen de heer Mr. A. J. van Beeck Calkoen, wethouder der stad. Door deze keuze zal moeten voorzien worden in de benoeming van een nieuwen wethouder voor onze stad, daar beide betrekkingen onvereenigbaar zijn. Buitendien zal door deze keuze de betrekking van hoogheemraadschap van het collegie van Lekdijk om dezelfde reden openkomen.

Schiedam, 10 Nov. Alhier is een adres, geteekend door ruim 80 personen, bestaande uit zeehandelaars, branders, neringdoenden enz., aan den Koning ingediend, in welk verzoekschrift adressanten hunne bezwaren ontwikkelen tegen het «niet zonder eenige overhaasting tot stand gekomen» besluit van den Raad dier gemeente, waarbij, ter voorziening in het tekort der gemeente-inkomsten door de afschaffing van den stedelijken accijns op het gemaal, eene belasting op het inkomen wordt gelegd.

§ **Lekkerkerk**, 12 Nov. In deze gemeente circuleert een adres aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot adhaesie van het voorstel van den Heer Rochussen, betrekkelijk het onderzoek naar het misbruik van den sterken drank en het nemen van beperkende maatregelen daartegen, met verzoek aan de Kamer, dat hare beraadslagingen tot het instellen van zoodanig onderzoek, en het nemen van dergelijke maatregelen moge leiden. Hetzelve telt reeds vele onderteekeningen, waaronder die van den Burgemeester, de Wethouders, leden van den gemeente- en van den Kerkeraad eene eerste plaats bekleeden.

Doesborgh, 8 Nov. Wij vernemen dat door eenige werkbazen alhier, in eene dezer dagen gehouden bijeenkomst, is besloten, om bij het naderen van den winter en de bestaande drukkende duurte der levensmiddelen en brandstoffen, de dag- of weekloonen hunner werklieden op eene vrij belangrijke wijze te verhoogen.

Ten gevolge hiervan heeft zich gisteren avond een aantal handwerkslieden tot het houden van eenen feestelijken optogt vereenigd, ten einde hunnen meesters en allen die tot het nemen van dit besluit hebben medegewerkt, voor dit blijk van belangstelling in hun lot, hunnen openlijken dank te betuigen. (*Arnh. Ct.*)

Hedel, 8 Nov. In deze gemeente, ja in den geheelen Bommelerwaard, is nog een groote voorraad van aardappelen (wolkammers en stoelmatters) voorhanden. De boeren klagen, dat er zoo weinig vraag naar aardappelen is. Tengevolge dier weinige aflevering zijn de prijzen dan ook aanmerkelijk gedaald.

* **Montfoort**, 12 Nov. Ter aanvulling van ons berigt, voorkomende in *de Constitutioneel* van den 9den dezer, kunnen wij berigten, dat bereids tot deelneming aan de uitgave ten voordeele van het «geloofsfonds» zijn uitgenoodigd de HH. van der Hoop, Jrs.zoon, van den Bergh, de Kanter, Jr., van Groningen, ten Kate, Laurillard, de Bull, Bennink Janssonius, Snieders, van Rijswijck, van Beers, Clavereau, enz., van alle welke letterkundigen wij verwachten, dat zij zich niet zullen onttrekken, om door eene kleine bijdrage veel goeds te kunnen doen ten voordeele van een fonds, dat de heerlijkste vruchten zal opleveren. Voldoen deze geleerden aan het beleefd verzoek, dat tot hen is gerigt, dan ook mogen wij gewis eene uitgave verwachten, die èn om inhoud, èn om uitvoering, èn om het doel, wel waardig is eene algemeene deelneming te ondervinden.

's Hertogenbosch, 9 Nov. In eene openbare zitting van 't Provinciaal Geregtshof van Noord-Brabant had heden morgen met veel plegtigheid de installatie plaats van den heer Mr. de Willebois, nieuw benoemd procureur-generaal bij dit hof, ter vervanging van den heer Mr. A. van Galen, benoemd als zoodanig bij 't Prov. hof van Zuid-Holland. Na opening der vergadering en voorlezing der benoeming en eeds-aflegging, nam de heer adv.-generaal Mr. J. B. baron van Hugenpoth tot den Berenclauw het woord. In een kort doch sierlijk requisitoir bragt S. hulde aan den vorigen proc.-gen., wees op diens eervolle loopbaan en de vriendschappelijke verstandhouding, welke steeds tusschen dien magistraat en het geheele regterlijke collegie in het algemeen en met hem S. in het bijzonder bestaan had, en vertrouwde, dat deze verstandhouding steeds zoude blijven heerschen, zich zelven in 't bijzonder in de vriendschap en welwillendheid van den nieuw benoemde aanbevelende. De heer voorzitter Mr. P. S. van Son wees met genoegen op het voorregt, de vijf zich sedert de regterlijke organisatie opgevolgd hebbende procureurs-generaal te hebben mogen installeren, herdacht met niet minder genoegen de jeugd en daarop gevolgde verdienstelijke loopbaan van den nieuw benoemde en wees vooral op diens betrekking als officier van Justitie te Roermond, op de lauweren, Nederl. Leeuw en Pruiss.-Adelaar, die hij in die betrekking zich verwierf en die thans zijne borst versieren. De thans geïnstalleerde procureur-generaal bekwam alsnu het woord. Deze welsprekende redenaar gevoelde zich op dit voor hem zoo plegtig oogenblik diep getroffen, bij de herinneringen, die zich bij hem opdeden. Hij toch was zijne bakermat, 's Hertogenbosch, niet vergeten; hij herinnerde zich thans toch levendiger dan ooit het uur, waarop zijn beminde sterven de vader hem, toen nog minderjarig, aan diens hooggeachten vriend Mr. van Son aanbeval, die welwillend de voogdij over hem S. op zich nam en hem, zijnen vroegeren pupil, hoe onnaspeurlijk zijn 's werelds lotwisselingen, thans als procureur-generaal installeerde; ook de dag, op welken hij het eerst, als pleiter voor de regtbank van 's Hertogenbosch optrad, die dag gewis, kwam hem thans ook levendig voor den geest. Hoe treffend ook voor hem hier, onder de leden der verschillende regterlijke collegien, vroeger ambtsbroeders, academievrienden, makkers zijner jeugd, eenen broeder eindelijk te mogen aantreffen. Ten slotte betuigde S. zijnen hartelijken dank aan allen, die getoond hadden door hunne tegenwoordigheid, deze zijne installatie te hebben willen luister bijzetten.

Zwolle, 8 Nov. Met leedwezen vernemen wij het verongelukken van den alhier woonachtigen schipper G. van Assendorp en zijne beide jongste zonen. In den namiddag van Vrijdag ll, zeilden zij met een geboeide zomp van de Lemmer, op gezigtslengte voorafgegaan door den Groninger beurtman de Graaf. Door het stormachtige weder moet hoogst waarschijnlijk de zomp welke met haver en gerst geladen was zijn omgeslagen, zonder dat schipper de Graaf, die zelf in nood verkeerde, haar ter hulpe konde komen. Later althans werd zij drijvende gevonden tusschen Kuinre en de Lemmer. zonder eenig menschelijk wezen meer aan boord en gedeeltelijk van lading beroofd.

De ongelukkige weduwe, die door dezen slag op eenmaal een zorgdragend echtgenoot en twee oppassende kinderen verliest, zag zich voor weinige jaren op hetzelfde element eenen anderen harer zonen ontrukken.

Vollenhoven, 10 Nov. Ten gevolge van het opschorten der kermis alhier zijn eergisteren bij onderscheidene leden van het bestuur baldadigheden bedreven. Het volk, bepaaldelijk de mindere stand, wilde de kermis behouden, terwijl de Regering, zoowel ter bezuiniging voor de klasse van ingezetenen als tot voorbehoedmiddel tegen de cholera, beter achtte ze op te geven.

Meppel, 9 Nov. De politie alhier houdt zich thans reeds eenige dagen bezig met het onderzoek naar eene zaak, die gelukkig zelden in ons vaderland voorkomt: het geldt namelijk eene aanranding, die hier des avonds onderscheidene malen op de publieke straat heeft plaats gehad, en die niet het zich meester maken van geldwaarde ten doel had, Het gold dames, dienstmeisjes, en laatstelijk een meisje van 13 jaren, door een later gebleken gehuwd persoon pas hier woonachtig. Het proc.-verb. is opgemaakt tegen dezen persoon, die, door zijne zeer verregaande onbeschaamde stoutheid reeds te regt voor velen een schrik was geworden.

— De tijd schijnt weder daar te zijn dat in de honden eene zekere roofzuchtigheid meer dan in eenig ander tijdperk des jaars, wordt opgewekt, en ook werkelijk tot daadzakelijkheid overgaat: immers van verschillende zijden verneemt men weder, dat honden schapen op eene geweldige wijze aanvallen, en, in meerdere of mindere mate verscheuren, hetgeen o. a. nu dezer dagen ook weder des nachts met eenige schapen in eene naburige gemeente Havelte heeft plaats gevonden. Hoe het verleden jaar, in Drenthe toeging, zal zich zekerlijk menigeen nog herinneren; in sommige nachten gebeurde het, dat een zeer groot aantal schapen aangevallen, en letterlijk verscheurd zijn, zoodat men veelmalen dan ook in den waan verkeerde dat zulks door wolven of andere verscheurende dieren geschiedde; later nogthans is dikwijls het tegendeel gebleken, toen men zich in deze en gene gemeente vereenigde, en op deze aanvankelijk onbekende roofdieren jagt maakte.

Groningen, 9 Nov. Heden promoveerde alhier tot doctor in de regten, de heer J. C. W. Merkus, geboren te Batavia, na het verdedigen van eenige quaestiones Juris Inaugurales.

— Gisteren heeft de onthulling plaats gehad van het op de begraafplaats buiten de Boteringepoort alhier opgerigte monument ter gedachtenis van wijlen den HoogEdelGeb. heer G. Menningh, in leven generaal-majoor, kommandant der 3de brigade infanterie en belast met het provinciaal kommandement van Friesland, Groningen en Drenthe, op den 25 Febr. ll. in het hoofdkwartier alhier overleden; welk monument voorstelt een afgebroken pilaar, een juist en zeer teregt op den overledene toegepast zinnebeeld, en waarop diens naam en betrekking, benevens de datum van diens geboorte en die van zijn overlijden, wordt gelezen.

Deze plegtigheid, die in alle stilte heeft plaats gehad, werd bijgewoond door den WelEdelGestr. heer J. E. E. Menningh, 1ste luit.-kwartiermeester bij de vereenigde veldbataillons van het 8ste reg. infanterie te Nijmegen, zoon van den overledene, die tot dat einde herwaarts was gekomen, vergezeld door eenige heeren officieren van het 7de reg. infanterie.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 11 November 1855.

Pieter Storm, 27 j.; met Catharina Borst, bijna 28 j. — Nicolaas Willem van Gildermalsem, 46 j., met Susanna Magdalena Mock, 40 j. — Hendrik Albertus van der Spek, 24 j., met Petronella Vols, 25 j. — Andreas Evers, 25 j., met Jacoba van Pomeren, 24 j. — Simon Reitsema, 44 j.; met Sophia Wilhelmina Louisa Kegel, 35 j. — Pieter Willeijns, 34 j.; met Johanna Penseel, 29 j. — Augustus Victor Eugenius Ziedses Desplantes, 26 j.; met Sophia Petronella Ente van Gils, 35 j. — Theodorus Spuijman, 29 j., wedr. van Margie Lammartine Hesse; met Vrouwtje Schuurman, bijna 26 j. — Pieter Schaap, 29 j.; met Cornelia van Dongen, bijna 33 j. — Hendrikus de Vetten, 30 j.; met Alida Johanna Leeman, 33 j. — Frans Christiaan van den Bergh, 23 j.; met Margaretha Elisabeth Lezwijn, 23 j. — Willem Cornelis Trumpie, 25 j.; met Antonia Bloemendaal, 23 j.

Publieke Vermakelijkheden.

Kon. Fransche Schouwb., Donderdag, 15 Nov. 7 ure. LES NOCES DE JEANNETTE, opéra comique en un acte; CEINTURE DORÉE, comédie en 3 actes et en prose,

Kon. Holl. Schouwb., Dingsdag, 13 November 6½ BUITENGEWOONE VOORSTELLING, met medewerking van den heer A. PETERS (als gast) EEN KOOPMAN — DEN ECHTEN STEMPEL of ADEL- EN HANDELSSTAND, tooneelspel in 5 bedrijven, daarna, DE HEIDEN-KONING, vrolijke vaudeville in één bedrijf.

Advertentiën.

Per Telegraaf.

WEENEN, 11 November. Volgens berigten uit Triëst gaat het met de beterschap van den Aartshertog Ferdinand Maximiliaan op verblijdende wijze vooruit. De verschijnselen van eene schudding der hersenen zijn merkelijk afgenomen.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 12 November 1855.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	62 1/2	5/8	9/16
Dito dito 1844.	3	73 13/16	74	73 7/8
Dito dito 1844.	4	92 9/16	13/16	3/4
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	—	—	—
Hand.-maats.	4 1/2	124 1/2	125	—
BELGIE. certific. bij *Rotschild*. . .	2 1/2	50 3/8	1/2	3/8
RUSL. Bij *Hope* 1798 en 1816 . .	5	101 1/2	—	—
Dito 1828—1829 . .	5	100 1/2	—	—
Insch. in Assign. . .	6	56	3/8	—
Cert. van dito. . . .	6	57 1/4	3/8	—
Neg. 1831—1833. .	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	74 7/8	75	—
Stieglitz.	4	74 1/8	1/4	—
dito 1854.	5	80 1/4	1/2	1/4
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	86 3/8	—	—
POLEN. Certific. . .	4	—	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		—	—	—
SPANJE. Nieuwe . .	1 1/4	19 7/16	5/8	1/2
Buitenl.	3	38 1/8	1/4	—
Binnenl. 6/m. . . .	3	32 5/8	7/8	3/4
Cert. Coup.		4 3/8	7/16	—
Amortisable.		5 7/8	15/16	—
PORTUG. Lond. . . .	3	40 3/16	1/4	—
OOSTENR. Metal. . . 1816—1852. . . .	5	62 7/8	63	—
Dito 1849—1854. .	5	72 5/8	7/8	34
Dito Zilv. Nation. .	5	65 7/8	66	65 15/16
Dito 1847—1852. .	2 1/2	32	1/8	—
PRUISS. Lot. 1854. .	3 1/2	194	—	—
BRAZ. Lond. 1824. .	5	98	1/8	—
PERU "	4 1/2	73 1/2	—	—
MEXICO "	3	18 1/4	7/16	1/4
GREN. "	2 3/4	18 1/16	1/8	—
Uitgestelde.		6 7/8	—	—
ECUAD. Lond. . . .		3 1/4	—	—
VENEZ. " . . .	4	25 3/4	26	—
Uitgestelde.	1 1/2	11 1/8	3/16	—

Flaauwe beurs; Hollandsche vaster, handel geanimeerd.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid. . . .	3 pCt.	88 3/4	à —
Spanje.	1 1/4 "	20	à —
Mexico	3 "	19 1/2	à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2 pCt. fr.	—
" "	3 "	64.75
Spanje	3 "	—
"	1 1/4 "	—

WEENEN, heden.

Metalliek	5 pCt.	—
Nationaal	5 "	—
Wissel London	"	—
Zilver	"	

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.